

2017

MONITORIZAREA ELECTRONICĂ

(GHID INFORMATIV)

**Ministerul Justiției
Inspectoratul Național de
Probațiune**

▪ **Introducere**

Regulamentul cu privire la monitorizarea electronică a persoanelor a fost elaborat în vederea executării acțiunii 6.5.3. pct. 9 din Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de Reformare a Sectorului Justiției pentru anii 2011-2016, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 6 din 16 februarie 2012, precum și îndeplinirea prevederilor art. VI lit. b) a Legii nr. 138 din 03.12.2015 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

▪ **În ce constă sistemul de monitorizare electronică?**

Monitorizarea electronică constă în supravegherea persoanelor liberate de pedeapsa penală prin sistemele GPS, prin utilajul telefonic fix sau mobil cu care se monitorizează locația și mișcarea persoanelor printr-un dispozitiv special care constă din brățară specială sau dispozitiv mobil.

▪ **Care este scopul monitorizării electronice?**

Monitorizarea electronică servește ca o formă de control în misiunea generală de reabilitare, urmărită de organele de probațiune. Monitorizarea electronică nu este promovată ca o pedeapsă, ci ca o modalitate de asigurare a respectării obligațiilor inerente probațiunii, avînd ca scop sporirea eficienței consilierilor de probațiune în exercitarea supravegherii persoanelor vizate.

O alternativă la detenție, modernă și eficientă este monitorizarea electronică, ce are drept scop mărirea gradului de securitate la nivelul societății umane. Aplicând monitorizarea electronică, societatea este protejată prin anumite restricții de comportamente antisociale manifestate de către persoana în conflict cu legea penală, dar și contribuie la formarea unui sistem de comportament prosocial ce previne săvîrșirea a noilor infracțiuni. Un control permanent prin monitorizare asupra acțiunilor persoanei, poate duce la înlocuirea unui comportament greșit cu un mod de viață corect, social acceptabil dar fără a-i leza drepturile și intimitatea sau în genere provoca degradarea persoanei delictive, prin acest mod monitorizarea electronică ajută persoana să adopte un nou stil de viață, prin evitarea contactului cu lumea criminală, ceea ce nu este posibil în condițiile detenției în penitenciar.

▪ **Care sunt obiectivele monitorizării electronice?**

Statistica demonstrează că numărul persoanelor condamnate cu suspendarea condiționată a executării pedepsei sau liberate condiționat de executarea pedepsei înainte de termen, crește de la an la an.

Supraaglomerarea închisorilor și creșterea populației în închisoare sunt o provocare majoră pentru administrațiile penitenciare și sistemul de justiție penală în ansamblu, atît în ceea ce privește drepturile omului, cît și a gestionării eficiente a instituțiilor penale. Astfel, monitorizarea electronică poate ajuta la reducerea recurgerii la privarea de libertate, asigurînd în același timp o supraveghere eficientă a infractorilor în comunitate, contribuind astfel la prevenirea criminalității.

▪ **Care sunt beneficiile monitorizării electronice?**

- reduce recidiva de infracțiune;
- previne influențele negative ale închisorii (pedeapsă fără încarcerare);
- oferă transparență în viața de zi cu zi a infractorului;
- stabilește limite clare permise de lege;
- face ca infractorul să fie conștient de propriul comportament;
- contribuie la protecția victimelor.

▪ **Care persoane sînt supuse monitorizării electronice?**

Conform art. 271¹ alin. (1, 7) al Codului de executare nr. 443 din 24.12.2004 sînt supuse monitorizării electronice:

- a) Persoanele liberate de pedeapsa penală în conformitate cu art. 89 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18.04.2002;
- b) Persoanelor condamnate care se deplasează fără escort sau cei care se deplasează pe o perioadă scurtă de timp în afara penitenciarului, în conformitate cu art. 216 și 217 din Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443 din 24.12.2004;
- c) Persoanelor cărora le este aplicată o măsură preventivă cu stabilirea anumitor obligații sau restricții.

▪ **Cine efectuează monitorizarea electronică a persoanelor?**

Monitorizarea electronică a persoanelor se efectuează de către organele de probațiune, în colaborare cu instituțiile penitenciare, organele de poliție și cu alte autorități publice în conformitate cu legislația.

▪ **Cine asigură participanții monitorizării electronice cu utilaje electronice sau alt suport logistic?**

Inspectoratul Național de Probațiune asigură participanții monitorizării electronice cu utilajul electronic și alt suport logistic necesar.

▪ **Ce reprezintă platforma software de monitorizare electronică?**

Platforma software reprezintă o totalitate sistematizată de date despre locația și mișcarea persoanelor supuse monitorizării electronice.

▪ **Cine administrează platforma software de monitorizare electronică?**

Administratorul platformei software de monitorizare electronică este subdiviziunea specializată în monitorizare electronică din cadrul Inspectoratului Național de Probațiune, supravegherea se efectuează de către persoanele responsabile de utilizarea platformei software.

▪ **În baza cărei teme juridic se inițiază activitatea de monitorizare electronică?**

Conform pct. 10 al Hotărîrii Guvernului nr. 1322 din 08.12.2016, activitatea de monitorizare electronică se inițiază în baza hotărîrii instanței de judecată în privința persoanelor liberate de pedeapsa penală, sau la demersul șefului instituției penitenciare în privința persoanelor condamnate care se deplasează fără escortă sau cei care se deplasează pe o perioadă scurtă de timp în afara penitenciarului.

- **Cine exercită activitatea de monitorizare electronică?**

Activitatea de monitorizare electronică este exercitată de către consilierii de probațiune și colaboratorii subdiviziunii specializate, sau de alte persoane desemnate prin ordinul directorului Inspectoratului Național de Probațiune.

- **Cine și în cât timp solicită inițierea procedurii de monitorizare electronică?**

Conform pct. 11 al Hotărîrii Guvernului nr. 1322 din 08.12.2016, șeful biroului de probațiune, sau altă persoană desemnată de către acesta, solicită în termen de 24 de ore Inspectoratului Național de Probațiune inițierea procedurii de monitorizare electronică.

- **Ce fel de informații sunt aduse persoanelor care urmează a fi supuse monitorizării electronice?**

Consilierul de probațiune aduce la cunoștința persoanei care urmează a fi supusă monitorizării electronice informațiile privind modul și procedura de monitorizare electronică, precum și despre necesitatea semnării angajamentului.

- **Ce reprezintă un angajament?**

Conform pct. 13 al Hotărîrii Guvernului nr. 1322 din 08.12.2016, angajamentul reprezintă actul juridic unilateral scris prin care persoana care urmează a fi supusă monitorizării electronice își asumă obligații, inclusiv privind respectarea procedurii de monitorizare, păstrarea integrității utilajului electronic, precum și asumarea consecințelor nerespectării acestora.

- **Ce acțiuni urmează a fi întreprinse după semnarea angajamentului?**

După semnarea angajamentului de către persoana care urmează a fi supusă monitorizării electronice, consilierul de probațiune atașează un dispozitiv special, care constă din brățară specială sau dispozitiv mobil, fapt despre care informează subdiviziunea specializată pentru a întreprinde măsuri în vederea conectării utilajului electronic la platforma software.

- **Ce se întâmplă în caz dacă persoana refuză semnarea angajamentului?**

În cazul refuzului semnării angajamentului de către persoana supusă monitorizării electronice din lipsa condițiilor tehnice privind monitorizarea electronică, consilierul de probațiune înaintează un demers în instanța de judecată, sau, după caz, în instituția penitenciară privind necesitatea anulării obligației/restricției pentru care se aplică monitorizarea electronică.

- **Cine asigură conexiunea dintre dispozitivul special atașat și platforma software?**

Personalul subdiviziunii specializate asigură conexiunea dintre brățara specială instalată la mână sau picior și platforma software și supraveghează persoana prin sistemele GPS, prin utilaj telefonic fix sau mobil.

- **Ce măsuri se întreprind la parvenirea semnalului de alarmă privind încălcarea obligației/restricției pentru care se aplică monitorizarea electronică?**

La parvenirea semnalului de alarmă privind încălcarea obligației/restricției pentru care se aplică monitorizarea electronică sau încercarea de deteriorare a utilajului electronic, subdiviziunea specializată contactează telefonic persoana monitorizată pentru a verifica localizarea sa. În cazul în care se confirmă încălcarea, subdiviziunea specializată informează consilierul de probațiune și alte organe competente, după caz, și remite raportul electronic cu informația stocată pentru întreprinderea tuturor măsurilor legale asupra cazului.

- **Ce acțiuni se întreprind în caz de deteriorare a utilajului electronic?**

În cazul deteriorării utilajului electronic, consilierul de probațiune întocmește un act de constatare privind circumstanțele în care a fost deteriorat, fiind semnat și de către persoana supusă monitorizării electronice. Actul de constatare împreună cu utilajul electronic se expediază subdiviziunii specializate pentru stabilirea cauzei privind acțiunile intenționate sau neintenționate ale persoanei supuse monitorizării. În cazul imposibilității determinării cauzei deteriorării utilajului electronic, subdiviziunea specializată solicită efectuarea unei expertize extrajudiciare.

- **Ce se întâmplă în cazul dacă persoana supusă monitorizării electronice deteriorează utilajul electronic?**

În caz de deteriorare a utilajului electronic, persoana supusă monitorizării electronice restituie costul acestui utilaj cu excepția cazului defectării utilajului electronic din motive care nu depind de persoana supusă monitorizării electronice, caz în care costurile se suportă de bugetul de stat.

- **Ce acțiuni se întreprind în cazul stabilirii deteriorării intenționate a utilajului electronic de către persoana supusă monitorizării electronice?**

În cazul stabilirii deteriorării intenționate a utilajului electronic de către persoanele liberate de pedeapsa penală, consilierul de probațiune înaintează în instanța de judecată un demers privind anularea liberării de pedeapsă penală și trimiterea persoanei pentru executarea pedepsei în penitenciar.

- **Ce se întâmplă în cazul încălcării obligației/restricției pentru care se aplică monitorizarea electronică?**

În cazul încălcării obligației/restricției pentru care se aplică monitorizarea electronică, persoana supusă monitorizării electronice este avertizată în scris de către consilierul de probațiune despre încălcarea comisă și consecințele nerespectării acesteia.

- **Ce se întâmplă în cazul încălcării repetate a obligației/restricției de către persoanele liberate de pedeapsa penală?**

În cazul încălcării repetate a obligației/restricției de către persoanele liberate de pedeapsa penală, consilierul de probațiune înaintează un demers în instanța de judecată pentru anularea liberării de pedeapsa penală și trimiterii persoanei pentru executarea pedepsei în penitenciar.

- **Ce se întâmplă în cazul încălcării repetate a obligației/restricției sau deteriorării intenționate a utilajului electronic de către persoanele condamnate care se deplasează fără escortă sau însoțire/sau cei care se deplasează pe o perioadă scurtă de timp în afara penitenciarului conform art. 216 și art. 217 din Codul de executare?**

În cazul încălcării repetate a obligației/restricției sau deteriorării intenționate a utilajului electronic de către persoana condamnată care se deplasează fără escortă sau însoțire/sau cei care se deplasează pe o perioadă scurtă de timp în afara penitenciarului, conform art. 216 și 217 din Codul de executare, consilierul de probațiune informează imediat șeful instituției penitenciare pentru anularea obligațiunii/restricției pentru care se aplică monitorizarea electronică.

- **Cînd încetează monitorizarea electronică?**

Monitorizarea electronică încetează la expirarea termenului stability, dar nu mai mult de 12 luni sau înainte de termen în cazul anulării liberării de pedeapsă penală în conformitate cu art. 469 din Codul de procedură penală, cu înlăturarea utilajului electronic.

- **Care sunt atribuțiile de bază a personalului subdiviziunii specializate din cadrul Inspectoratului Național de Probațiune?**

- conectarea utilajului electronic la platforma software de monitorizare electronică din momentul semnării angajamentului privind monitorizarea electronică;
- asigurarea conexiunii dintre dispozitivul special de monitorizare electronică și platforma software din cadrul subdiviziunii specializate;
- întreprinderea acțiunilor în vederea înlăturării disfuncționalității sau funcționalității necorespunzătoare a utilajului electronic;
- asigurarea punerii în aplicare a utilajului electronic prin sistemele GPS, utilaj telefonic fix sau mobil;
- asigurarea funcționării dispozitivelor speciale atașate persoanei și programarea acestora privind zonele de deplasare permise sau interzise;
- supravegherea persoanelor monitorizate electronic și sesizarea organelor competente în cazul constatării/identificării unor încălcări;
- deconectarea dispozitivului special atașat și întreruperea conexiunii acestuia prin intermediul platformei software de monitorizare electronică după înlăturarea utilajului electronic de la persoana monitorizată;

- **Care sunt atribuțiile de bază a consilierului de probațiune în scopul asigurării monitorizării electronice a persoanei?**

- asigură semnarea angajamentului de către persoana supusă monitorizării electronice;
- atașează dispozitivul special persoanei monitorizate electronic;
- informează persoana supusă monitorizării electronice despre necesitatea respectării, precum și despre consecințele nerespectării obligațiunii/restricției aplicate de către instanța de judecată sau, după caz, obligațiunii/restricției stabilite de către șeful instituției penitenciare;

- aduce la cunoștința persoanei supuse monitorizării electronice hotarele zonei de deplasare, perimetrul zonei sau locul unde este interzis să se deplaseze, precum și perioada de timp în care este interzis de a părăsi domiciliul sau reședința;
- aduce la cunoștința persoanei supuse monitorizării electronice condițiile tehnice de utilizare a utilajului electronic;
- vizitează, în caz de necesitate, persoana supusă monitorizării electronice la locul aflării pentru verificarea conformării respectării obligațiilor și restricțiilor stabilite;
- informează subdiviziunea specializată despre expirarea termenului de monitorizare electronică stabilit;
- exercită și alte atribuții în conformitate cu legislația.

▪ **Care sunt drepturile consilierului de probațiune și personalul subdiviziunii specializate?**

- să viziteze periodic persoanele supuse monitorizării electronice la locul de reședință/domiciliu, de muncă sau de studii;
- să solicite autorităților publice centrale și locale, instituțiilor și întreprinderilor, organizațiilor sau persoanelor fizice, informații relevante despre persoana supusă monitorizării electronice în limitele exercitării atribuțiilor de serviciu;
- să citeze persoanele supuse monitorizării electronice;
- să solicite persoanelor supuse monitorizării electronice respectarea obligațiilor sau restricțiilor impuse de instanța de judecată sau, după caz, obligației/restricției stabilite de către șeful instituției penitenciare;
- să solicite persoanei supuse monitorizării electronice comunicarea localizării acesteia;
- să exercite și alte drepturi în conformitate cu legislația.

▪ **Care sunt drepturile persoanei monitorizate electronic?**

- să solicite și să primească informații despre condițiile supravegherii electronice;
- să solicite și să primească informații suplimentare despre utilizarea tehnică a dispozitivului special;
- să exercite și alte drepturi în conformitate cu legislația.

▪ **Care sunt obligațiile persoanei monitorizate electronic?**

- să respecte cerințele și condițiile care le înaintează personalul organelor de probațiune privind respectarea obligației/restricției pentru care se aplică monitorizare electronică;
- să semneze angajamentul privind monitorizarea electronică;
- să respecte condițiile tehnice de utilizare a utilajului electronic;
- să se abțină de la acțiunile sau inacțiunile care ar putea conduce la deteriorarea utilajului electronic;
- să restituie costul utilajului electronic în cazul deteriorării din vina sa;
- să nu părăsească limitele zonei de deplasare, precum și să respecte prevederile cu privire la locurile sau hotarele zonelor interzise, perioada de timp în care este interzis de a părăsi domiciliul sau reședința;

- să informeze imediat prin intermediul apelului telefonic consilierul de probațiune și/sau subdiviziunea specializată în cazul unor probleme de utilizare a utilajului electronic;
- să respecte și alte obligații în conformitate cu Codul de executare și Legea nr. 8-XVI din 14 februarie 2008 cu privire la probațiune.

▪ **În domeniul monitorizării electronice se implementează documente de politici privind securitatea informațională și protecția datelor cu caracter personal?**

Conform pct. 32 al Hotărârii Guvernului nr. 1322 din 08.12.2016, Inspectoratul Național de Probațiune implementează documente de politici privind securitatea informațională și protecția datelor cu caracter personal în domeniul monitorizării electronice în conformitate cu Legea nr. 133 din 8 iulie 2011 cu privire la protecția datelor cu caracter personal.

▪ **Care este obiectul al asigurării protecției și securității informației din sistemul de monitorizare electronică?**

- masivele informaționale, indiferent de formele păstrării, bazele de date, suporturile materiale care conțin informații privind date cu caracter personal;
- sistemele informaționale, sistemele operaționale, sistemele de gestionare a bazelor de date și alte aplicații care asigură activitatea sistemului;
- sistemele de comunicații electronice, rețelele, inclusiv mijloacele de confecționare și multiplicare a documentelor și alte mijloace tehnice de prelucrare a informației.

▪ **Ce măsuri se iau în vederea respectării și implementării securității informaționale în procesul de monitorizare electronică?**

- asigurarea tehnico-organizatorică necesară funcționării platformei software de monitorizare electronică;
- aplicarea procedurilor interne care exclud cazurile de modificare neautorizată a mijloacelor software și/sau a informației din platforma software;
- prevenirea conexiunilor neautorizate la rețelele comunicațiilor electronice și interceptării cu ajutorul mijloacelor tehnice a datelor din sistem transmise prin aceste rețele, asigurată prin folosirea metodelor de cifrare și criptare a acestei informații, inclusiv cu utilizarea măsurilor organizatorice, tehnice și de regim;
- excluderea accesului neautorizat la datele din platforma software de monitorizare, asigurată prin folosirea mijloacelor speciale tehnice și de program, cifrarea acestor informații, inclusiv prin măsurile organizatorice și de regim;
- prevenirea acțiunilor speciale tehnice și de program, care conduc la distrugerea, modificarea datelor sau defecțiuni în funcționarea complexului tehnic și de program, asigurată prin metoda folosirii mijloacelor de protecție speciale tehnice și de program, inclusiv a programelor licențiate, programelor antivirus, organizarea sistemului de control al securității soft-ului și efectuarea periodică a copiilor de siguranță;
- realizarea periodică a procedurilor de control intern al persoanelor care au acces la baza de date din platforma software de monitorizare electronică privind respectarea condițiilor de securitate informațională și protecția datelor cu caracter personal stabilite în conformitate cu legislația.